

Perhe Maailmalla -podcast, jakso 2: Yksin, yhdessä

Äänitteen kesto: 00:21:10

Merkkien selitykset

[?] = sanan kirjoitusasusta ei voi olla täysin varma, mutta merkitys on ainakin sinne päin. Sanan äänityskohta merkitään tekstiin ylös esim. [sana? 00:15:44]

[??] = sanasta ei voinut saada selvää, joten se on täysin epävarma tai sitä ei voitu kirjata ylös lainkaan. Sanan äänityskohta merkitään tekstiin ylös esim. [?? 00:15:44]

[tekstiä] = äänet tai litteroimatta jätetyt kohdat merkitään tekstiin hakasulkeisiin, esim. [naurahtaa] tai [haastattelu keskeytyy hetkeksi, kun haastateltava vastaa puhelimeen]

[äänite alkaa]

[Musiikkia]

Puhuja 1 [00:00:11]: Tämä on Perhe maailmalla -podcastin toinen jakso. Podcastissa keskitymme ulkosuomalaisia sekä lähtö- ja paluumuuttajia koskettaviin teemoihin. Tarkastelemme aiheita kokemusasiantuntijan ja asiantuntijatiedon näkökulmista. Minä olen Elina Välimäki, ja kohta tapaatte Elisa Keisasen Espanjasta ja Hanna Guyot'n joka työskentelee kulttuurien välisen vuorovaikutuksen kouluttajana Saksassa. Tässä jaksossa puhumme muuttajan ja ulkosuomalaisen yksinäisyydestä sekä kielitaidon merkityksestä. Ulkomaille muuttaminen on joillekin suunnitelmallinen tavoite tai pitkäaikainen haave. Toiset taas ryhtyvät rakentamaan elämäänsä vieraaseen maahan spontaanimminkin. Elämän osa-alueiden loksauttaminen toimivaksi kokonaisuudeksi etenee joskus monen lähdön ja paluun kautta. Menemmekin nyt mukaan yhteen, eri kielten ja eri maiden maustamaan muutokseen. Tämän elämänmuutoksen alkusysäys tapahtui vaihto-opiskelija aikana Latviassa.

Puhuja 2 [00:01:28]: Minä olen siis Elisa Keisanen, ja asunut Barcelonassa viisi vuotta ranskalaisen poikaystäväni kanssa ja tulimme tänne yhdessä. Olen ammatiltani nykytanssija.

Puhuja 1 [00:01:47]: Eli määrittelit itsesi nykytanssijaksi, mutta et silti esimerkiksi suomalaiseksi nykytanssijaksi tai ulkosuomalaiseksi tanssijaksi.

Puhuja 2 [00:02:01]: Joo, määrittelin siksi vain nykytanssijaksi aika näin neutraalisti, koska ajattelin, että sillä tavalla manifestoin vähän myös sitä asiaa, että en halua olla tietyssä lokerossa. Eli en halua olla tanssijana täällä Barcelonassa se ulkomaalainen tanssija, se suomalainen tanssija. Tiedätkö, se yksi joka ei ole täältä. Myöskin siksi, että tanssi on ehkä taiteenmuoto, joka ei välttämättä katso kieltä ja maata. Kun olin opiskellut kuusi vuotta tanssia, ja varmaan olisi tanssijan työelämä alkanut ihan hyvin siellä Suomessa kandidiksi valmistumisen jälkeen. Mutta sitten kuitenkin päätimme muuttaa, muutimme Ranskaan, niin olihan se vähän jännittävää. Mutta ehkä olen ihmisenä sellainen, että en liikaa mieti tulevaa, niin se varmaan tietyllä tavalla auttoi siinä hypyssä tyhjiyteen. Hypyssä uuteen ja vähän omituiseen ja uuteen kulttuuriin. Varmasti meidän suhde ja rakkaus ja toisen ihmisen uutuudenviehätys oli niin vahva, että se oli jotenkin tosi selvä, että meidän täytyy löytää yhteinen paikka asua.

Puhuja 1 [00:03:30]: Tarve ulkomaille muuttoon voi syntyä hieman odottamatta, kuten Elisan kohdalla kävi, rakkaus kun vei mennessään. Hanna Guyot, olet kulttuurien välisen vuorovaikutuksen kouluttaja. Millaisia yhteyksiä sopeutumiseen näet sillä, että ulkomaille muuttamisen tarve ja itse muutto tapahtuvat ikään kuin hieman yllättäen? Vertaamme tilannetta siihen, että muuttoon liittyy pitkäaikainen suunnittelu.

Puhuja 3 [00:04:05]: Sanoisin niin, että mehän olemme hirveän erilaisia ihmisiä joka tapauksessa. Jotkut ihmiset tarvitsevat enemmän sitä suunnittelua, ja jotkut on hyvin spontaaneja. Tähän ei tietenkään ole mitään yksiselitteistä vastausta ja sanoisin, että totta kai tietoinen ja suunniteltu muutto niin sillon esimerkiksi pystyy ehkä jo opettelemaan kielen, jos se on tarpeellista. Ja pystyy tutustumaan jos kulttuuri on hyvin erilainen, tällaisiin do:s, don't:s listoihin ja näin. Kun taas sitten sanoisin, että jos muutto on hyvin yllättävä, silloin me ehkä kuitenkin suhtaudumme asioihin avoimemmin koska silloin meillä on jo ennakkokäsitys, että hei joka tapauksessa elämä on varmasti erilaista. Niin silloin ehkä on helpompi myös ottaa vastaan erilaisuus ja lähteä työstämään sitä.

[Musiikkia]

Puhuja 1 [00:05:21]: Uudessa maassa voi yllättää yksinäisyyden kokemus, jopa niin, että elämänlaatu huomattavasti heikentyy. Yksinäisyys voi olla konkreettista, eli juttukaverin ja seuran puuttumista, mutta yksinäisyys saattaa tuntua myös porukassa tai ihmisjoukon keskellä. Tällöin puhumme toiseuden ja vierauden tunteeseen ja ulkopuolisuuteen linkittyvästä kulttuurisesta yksinäisyydestä.

Puhuja 2 [00:05:48]: Oli kyllä aika yksinäiset ensimmäiset kolmekin kuukautta. Ehkä myös täytyy myöntää, että olin vähän laiska etsimään uusia kontakteja ainakaan alussa, koska en osannut ranskan kieltä. Me puhumme englantia yhdessä, niin se oli varmasti hidastusasia myös Ranskaan muuttamisessa ja siihen kulttuuriin integroitumisessa. Me asuimme Normandiassa ja siellä on luonto tosi lähellä kaupunkia, niin siitä luonnosta ja pelloista ja lehmistä ja lampaista tuli minulle tosi tärkeitä. Kävin lenkillä, tavallaan ylläpidin vähän sitä tanssijan työkalua juoksemalla, vaikka juoksemisesta en niin tykkääkkään. Kävin juttelemassa lehmille ja eläimille. Olen siis myös atoopikko niin minun ihoni voi tosi huonosti siellä, että yksinäisyyden stressi iski kyllä päälle aika kovastikin. Myöskin kuormitin poikaystäväni elämää, että kun hän oli töissä niin sitten kun hän tuli töistä kotiin minulla oli vaatimus, että nyt sinun pitää olla sataprosenttisesti minun kanssani kun minä olen nyt ollut koko päivän yksin.

Puhuja 3 [00:07:05]: Niin silloin pitää ehkä lähteä semmoiselle matkalle itseän, että yksinäisyyden kokemushan on hyvin tarpeellinen tunne. Silloin meidän pitää oikeasti ruveta miettimään, että kuka minä itseasiassa olen ja mitä tarvitsen. Tarvitsenko minä paljon ihmisiä ympärilläni vai en, ja mitä minä haen tavallaan tältä ympäristöltä. Jos ajatellaan positiivista psykologiaa niin merkityksellisten ihmissuhteiden merkitys ihmisen hyvinvoinnille on todella, todella suuri. Mutta tavallaan vastuuta ihmissuhteiden onnistumisesta ei pitäisi säilyttää muiden, tai yhteisön harteille. Vaan tavallaan minä olen vastuussa siitä, että yritän tavallaan hakea kontaktia.

Puhuja 2 [00:08:04]: Jotenkin liikunta, pyöräily ja varmasti se kun minun työni on kehollista, niin tiedän, että aina semmoinen hikoilu auttaa. Niin jotenkin se, että oli siinä kehossa ok, tavallaan fyysisesti. Niin sitten voi myöskin henkisesti paremmin, mutta eihän toki yksinäinen lenkkeilykään ole ystävä. Toki puhuimme tästä paljon, jaoin tätä tuskaa poikaystäväillekin ja hän sen ymmärsi. Mutta ei osannut oikein auttaa siinä mielessä, koska hänellekin se oli uusi kaupunki. Ei ollut hänenkään tukiverkostoa siellä muuta kuin oma kulttuuri ja kieli. Kaipasin ystäviä, jutteluseuraa, sitten toki työtä, kehollista tanssimista. Löysin viimeiseksi kahdeksi kuukaudeksi sitten sieltä sellaisen kommuunin, yhteisön missä tanssin ja kiitos heille. Mutta olin aika synkissä vesissä ja mietin että... mietin kyllä myös parisuhdetta, että riittääkö, että jaksammeko me tämän yli. Pitäisikö minun vain lähteä Suomeen, siellä minulla on perhe, ystävät ja jotain varmaa mihin voi sitten palata.

Puhuja 2 [00:09:34]: Täytyy sanoa kommenttina, että sehän on ihan valtavan hienoa, se on tosi upeaa, että silloin kun on joku tietty muu osa-alue niin kuin tämä tanssi, joka on kehon kieltä. Että tavallaan pystyy kompensoimaan jollain tavalla. Löytää tietyn ympäristön, jossa löytyy yhteys. Se voi olla erilaisille ihmisille eri juttu, ja se voi olla urheilua, se voi olla musiikkia. Siinä on kanssa hyvä jokaisen lähtijän löytää oma juttu, että kaikki ei välttämättä toimi juuri sen kielen ja kielitaidon varassa.

[Musiikkia]

Puhuja 1 [00:10:28]: Vaan sitten sattui niin, että Elisa sai houkuttelevan työtarjouksen. Joten pariskunta päätti puolen vuoden jälkeen lähteä Ranskasta, suuntana Suomi. Elisa solahti tuttuun ja turvalliseen kotimaahan oikopäätä, mutta hänen poikaystävänsä ei suomen kieltä taitamattomana löytänyt työpaikkaa. Hän alkoikin etsiä töitä eri maista. Se johti jälleen maagisen puolen vuoden jakson päättymiseen ja lähtöön, taas uuteen maahan.

Puhuja 2 [00:11:01]: Vaihtoehtoja oli Hollanti, Puola ja sitten oli Espanja ja Barcelona. Sitten hän sai töitä täältä ja kyllä muistan, minulla oli vähän sellainen olo että [ääni] no nyt toisen kerran sitten muutto tulee olemaan uuteen maahan ja myös uuteen kieleen ja uusiin ympyröihin. Kyllä se jännitti, vaikka minulla oli ajatus, että tulen tänne, menen kielikursseille ja opin kieltä nopeammin kuin Ranskassa. Niin huomaan, että en tee aina taustatöitani kovin hyvin. Eli hyppään aina uuteen ja sitten huomaan, että aa tällaista täällä onkin. Eli ai niin, täällä Barcelonassa on katalonian kulttuuri ja katalonialaisuus ja katalonian kieli. Eli ei riitä, että osaa espanjaa eli castellanoa. Ja sitten se varmasti hidastikin kielen oppimista täällä, koska en osannut edes erottaa kumpaa, vaikka kaupan tiskillä puhutaanko minulle kataloniaa vai espanjaa. Yritin myös tehdä muita töitä, jotta saisin rahaa, jotta voisin taas mennä kielikursseille ja jotta elämä rullaisi, jotta en olisi niin riippuvainen vaikka poikaystäväni tuloista. Olin toimistotöissä, se ei ihan toiminut. Sekin oli aika jollain tavalla masentavaa aikaa, sitten olikin ihan mahtavaa, että poikaystäväni huomasi sen ja sanoi, että mieluummin tee jotain muuta, tee jotain ihan muuta. Ei rahalla ole nyt niin väliä tässä vaiheessa, jotta olisit iloinen niin ota aikaa, ota aikaa. Sitten löysinkin kaksi samanmielistä taitelijakollegaa ja aloimme pikkuhiljaa rakentaa jotain yhdessä. Mutta se on hidas prosessi, kahteen vuoteen asti minulla oli sellainen olo, että olen täällä ulkopuolinen. Koska en aina osaa kieltä, en tiedä tapoja ja tiloja ja toimintoja. Mutta kun oma työ kirkastui, selkeytyi ja ymmärrys omasta asemasta täällä selkeni, niin sitten elämäkin helpotti.

Puhuja 3 [00:13:44]: Pitää todellakin ottaa itselle se jokainen kokemus sellaisena, että mitä minä tällä hetkellä tässä elämässäni, mikä on minulle hyväksi tai mikä on meidän perheelle hyväksi. Se voi olla kotiin jääminen, se voi olla työn tekeminen. Meillä on oikeus määrittää se kaikki osatekijät huomioon ottaen meille sopivaksi. Se on mielestäni hirveän tärkeää. Tavallaan se identiteetti ei ole mikään pysyvä asia. Ei se ole mikään paketti, että minulla on se ja se on ja pysyy, vaan se voi ulkomaan asumisen aikanakin muuttua vaikka kymmenen kertaa, kun ottaa huomioon mitä kaikkea elämään siellä kuuluu. Sen takia se pitäisi ottaa sellaisena ihanana elämänkokemuksen virtana. Kun olemme erilaisessa ympäristössä niin meillä on oikeasti koko ajan antennit ylhäällä, ja meidän keho on koko ajan jollain tavalla hälytystilassa. Koska meidän pitää keskittyä asioihin niin paljon enemmän. Se on jo aika mieletön kokemus, pelkästään se, ja ei meidän tarvitse olla tuhat sata prosenttisen tehokkaita ammatillisesti siihen päälle, jos se tuntuu sillä hetkellä vaikealta tai se ei vain sovi siihen tilanteeseen.

Puhuja 1 [00:15:22]: Hanna Guyot, miten määrittelisit kielitaidon? Mitä se tarkoittaa ulkomailla asuessa?

Puhuja 3 [00:15:31]: Täydellisen kielen puhumiseen on ihan turha pyrkiä. Kieli on väline, kieli on vuorovaikutuksen väline ja siihen vaikuttaa niin hirvittävästi oma persoona. Just esimerkiksi riskinottokyky, kuinka pienellä sanavarastolla olen esimerkiksi valmis toimimaan. Jotkut toimivat hirveän vähällä, jotkut tarvitsevat kielen rakenteen kokonaan, että he pystyvät sanomaan mitään. Siinä me olemme todella yksilöllisiä. Se, että mikä tilanne on, onko minun puhekumppanini siinä lainkaan mukana. Toimiva vuorovaikutustilanne tarvitsee siihen myös toisen ihmisen. Jos toinen ihminen on halukas ja avoin ja valmis minua ymmärtämään niin se voi myös minua auttaa siinä tilanteessa.

Puhuja 2 [00:16:22]: Minulla on siis kollektiivi täällä, meitä on ranskalainen tanssija, espanjalainen kirjailija ja minä. Me puhuimme ensin englantia varmaan ensimmäiset kaksi vuotta, puolitoista vuotta. Kunnes ranskalainen kollega sanoi, että olisiko aika vaihtaa espanjaan, kyllä me voimme jo espanjaksi työskennellä. Se oli tärkeä käännöshetki siinä oman kielen käytössä. Kun sitä päivittäin

alkoi käyttämään niin sen oppiminen ja ymmärtäminen on nopeampaa. Mutta en sitä edelleenkään puhu täydellisesti, mutta pystyn sillä työskentelemään. Ymmärrän ja minut tullaan ymmärretyksi ainakin jollain tavalla. Se on kyllä tärkeätä ja tuntuu hyvältä, ja on sellainen, että hei, minähän nyt olen oppinut uuden taidon, osaan yhden kielen lisää. Olen tällä hetkellä työryhmässä, missä kaikki muut työryhmän jäsenet ovat katalaaneja. He aika nopeasti vaihtavat katalaaniin, eli minulla on sellaista kuullun opiskelua ihan päivittäin. Mutta minulla on sellainen olo, että vielä minä haluan sitä itse castellanoa eli espanjaa opiskella vähän pidemmälle ja ymmärtää sen vaikka kieliopin vielä paremmin, ennen kuin vaihdan katalaanin kielen opiskeluun.

Puhuja 1 [00:17:54]: Kun tähän vielä lisätään Elisan kotikieli englanti ja hänen monin tavoin ylläpitämänsä suomen kieli, ollaan tekemisissä monikielisuuden kanssa. Usean eri kielen osaaminen on arvokasta jo sinällään, mutta monikielisyys myös harjaannuttaa luovaan kielenkäyttöön. Hanna Guyot nimittäin muistuttaa, että mitä useampia kieliä osaamme, sen paremmin hallitsemme tekniikan, miten eri kieliympäristöissä pystymme toimimaan jo pienellä kieliresurssilla. Elisa viettää Barcelonassa onnellista ja tyytyväistä elämää. [musiikkia] Sinulla on ystäviä eri maista ja kulttuureista ja mainitsit hyvän ulkosuomalaisystäväsi. Mutta fyysistä laajempaa ulkosuomalaisyhteisöä tai ryhmää ei ole, niin mitä ajattelet siitä tai kaipaatko sellaista?

Puhuja 2 [00:19:00]: En oikeastaan. Minun työni on niin sosiaalisesti myös aktiivista ja intensiivistä, että se riittää. Minusta tuntuu, että se on yksi asia, mikä aina välillä paikallisia ihmetyttääkin, että mitä; sinä menet nyt yksin olemaan hiljaa kotiin. Että etkö halua tulla meidän kanssa sinne ja tänne ja tule. Niin jotenkin minulla on sellainen olo, että minä kaipaankin yksinäisiä hetkiä ja sitten on ihana tulla Suomeen. Minusta tuntuu, että silloin minulla on aika usein myös aika tiukka aikataulu, että sitten näen ystäviä siellä ja ystäviä täällä. Mikä on ihanaa.

Puhuja 1 [00:19:44]: Sanoit, että tarvitset tosi paljon sitä yksinoloa. Mutta tunnetko nykyään yksinäisyyttä?

Puhuja 2 [00:19:51]: No enpä taida tuntea. Saatan tuntea sellaisissa sosiaalisissa hetkissä, vaikka illanistujaisissa, joissa espanjan kieli ja katalaanin kieli lentää ja vitsit lentää. Niin en aina pääse niihin sisälle, varsinkaan sanontoihin, en ihan ymmärrä vielä sellaisia sanontoja, referenssejä joistakin televisiosarjoista tai kappaleista tai paikallisesta historiasta. Niissä hetkissä saatan tuntea vähän yksinäisyyttä, että no nyt olen kyllä ihan ulkopuolinen. Mutta toisaalta ne ovat nykyään paljon enemmän siedettäviä tilanteita, koska yleisesti on jotenkin kuuluvuuden tunne ja sellainen, että tiedän paikkani täällä.

Puhuja 1 [00:20:43]: Kuuntelit Perhe maailmalla -podcastin toista jaksoa. Seuraavassa jaksossa tutustumme arkeen Ateenassa, ja pohdimme perheenjäsenten eritahtista sopeutumista ja hyvinvoinnista huolehtimista. Luotettavaa tietoa ulkomailla asumisen tueksi löydät osoitteesta perhemaailmalla.fi

[äänite päättyy]